

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף בכיר בחינות
מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן **אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים**. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה. לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות !

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים**. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

ב ה צ ל ח ה !

מדבקת שאלון ملصقة نموذج امتحان שאלון 014381 הבנה הבעה ולשון	מדבקת נבחן והתאמות ملصقة ممتحن وملاءمات <table border="1"> <tr> <td colspan="2">שנה السنة</td> <td colspan="2">חודש الشهر</td> </tr> <tr> <td colspan="2">מועד موعد</td> <td colspan="2"></td> </tr> <tr> <td colspan="2">מס' תעודת הזהות</td> <td colspan="2">סמל ביה"ס</td> </tr> <tr> <td colspan="2">رقم الهوية</td> <td colspan="2">رقم المدرسة</td> </tr> </table> יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	שנה السنة		חודש الشهر		מועד موعد				מס' תעודת הזהות		סמל ביה"ס		رقم الهوية		رقم المدرسة		מדבקות לנבחן ملصقة ممتحن
שנה السنة		חודש الشهر																
מועד موعد																		
מס' תעודת הזהות		סמל ביה"ס																
رقم الهوية		رقم المدرسة																

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתנה מחברת נוספת
يجب الإشارة في المربع إذا أُعطي دفتر إضافي
* التعليمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربوية

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أعد الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على مواد مكتوبة أو شفوية.

لا يُسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا "مواد مساعدة يُسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم. كما لا يُسمح إدخال هواتف خلوية أو أجهزة إلكترونية أخرى إلى غرفة الامتحان. استعمال مواد مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات !

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكد بأن تفاصيلك الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها. لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عوائق في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.
2. في حال عدم حصولك على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعد لملصقة الممتحن، بخط يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة.
4. للمسودة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلم ناقصاً يثير الشك بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأن الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.

نتمنى لكم النجاح!

שים לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	—	הבנת הנקרא	—	50 נקודות
פרק שני	—	הבעה: ספרות או חיבור	—	25 נקודות
פרק שלישי	—	לשון	—	25 נקודות
			—	100 נקודות

סך הכול

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות:

- (1) יש לענות על כל השאלות **בגוף השאלון**, לפי ההוראות.
- (2) בשאלון זה יש שלושה דפי טיוטה: עמוד 15 הוא דף טיוטה לחיבור בלבד, ועמודים 20-21 הם דפי טיוטה לכל רישום אחר.
- (3) בכתובת החיבור התרכז בנושא, הימנע מהקדמות ארוכות, מסטיות מן הנושא ומחזרות על רעיונות.
- (4) שים לב לכתב, לכתוב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

שים לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה לשימושך. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

עברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ב, מס' 014381

פרק ראשון — הבנת הנקרא (50 נקודות)

קרא את המאמר שלפניך, וענה על השאלות שאחריו על פי ההוראות.

העתיד כבר כאן!

ההתפתחות הטכנולוגית גרמה בשנים האחרונות לתהליך מהיר של "אוטומציה" (التحوّل إلى الآلية) בכל תחומי החיים. בתהליך זה פעולות יום-יומיות של בני אדם נהפכות לפעולות שעושים מחשבים משוכללים ורובוטים (מכונות). כיום מחשבים מעבדים נתונים ומידע בכל תחום בחיים: תחבורה, מסחר, תקשורת, שירותים, חינוך ועוד. רובוטים מחליפים בני אדם בתעשייה, ברפואה ובעבודה שיש בה קבלת קהל. מדענים רבים מנסים לתכנת מחשבים גם "לחשוב" כמו בני אדם, לא רק לפעול במקומם. הם עושים זאת באמצעות פיתוח של בינה מלאכותית (ذكاء الاصطناعي). באמצעות הבינה המלאכותית המחשבים יעזרו לאדם בתחומים רבים יותר.

פסקה א

לאוטומציה השפעה רבה על חיי בני האדם. לפי תחזיות חוקרים, בעתיד הקרוב היא תביא לשינויים גדולים בתחום העבודה והתעסוקה: כמעט מחצית מן המקצועות ייעלמו, כי מחשבים יחליפו עובדים במקצועות אלה. כבר היום אפשר לראות את תהליכי השינוי האלה: בסופרמרקטים — קופות אוטומטיות מחליפות את הקופאיות; בתחנות רכבת — כרטיסים נמכרים באמצעות מכונות אוטומטיות; בכבישים — מערכות עזר אוטומטיות מותקנות בכלי הרכב כדי לשפר את הנהיגה ולמנוע תאונות דרכים; ובבתי החולים — רובוטים זעירים מסייעים לרופאים לאבחן מחלות ולרפא חולים. מדענים צופים שבעתיד הלא-רחוק השינויים יהיו קיצוניים עוד יותר: מכונות רבות ייסעו בכבישים בלי נהג, ובשמיים יטוסו לא מעט מטוסים בלי טייס.

פסקה ב

מה הן הסיבות שרובוטים ומחשבים יכולים להשתלט על מחצית משוק העבודה? אחת הסיבות לכך היא שהמחשב מסוגל כיום לבצע פעולות מורכבות יותר משעֶשֶׂה בעבר: הוא מסוגל לפרק משימה מורכבת לעשרות משימות קטנות ולבצע אותן במהירות רבה ובלי טעויות. למשל, בתחום הנהיגה יש תְּמִימוֹת דְּעִים בקרב החוקרים כי ההתמודדות עם נסיעה בעיר היא משימה מורכבת, ונהגים עלולים להתקשות בביצועה. מערכת ממוחשבת המותקנת בכלי הרכב עושה זאת בשבילים ביעילות רבה. סיבה אחרת היא שהפעלת רובוטים משתלמת יותר מבחינה כלכלית מהעסקת פועלים. כך בתחום הייצור לתעשייה — רובוטים המחליפים בני אדם מונעים טעויות בייצור, מקצרים את זמן האספקה של מוצרים ומגדילים את הרווחים של היצרן.

פסקה ג

(שים לב: המשך המאמר בעמוד הבא.)

עברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ב, מס' 014381

פסקה ד
25 דוקטור קרל פרי, מדען מאוניברסיטת אוקספורד שבבריטניה, חושב שיש תחומים בשוק העבודה שבהם מחשבים ורובוטים אינם יכולים להחליף בני אדם. למשל, לעוסקים באומנות נדרשות תכונות כמו מקוריות, יצירתיות, רוחניות, מוסריות. למחשבים אין תכונות כאלה, ועל פי דוקטור פרי, אף שמחשבים יכולים לצייר או להלחין מוזיקה, התוצאה של פעולת המחשב לעולם לא תהיה יצירתית כמו של בן אנוש. לדעתו של דוקטור פרי, עובדים כמו סוכני מכירות (וכאן מبيعات), פועלי תעשייה ופקידים יוחלפו על ידי מחשבים ורובוטים, ואילו שחקנים, פסיכולוגים ואנשי חינוך יישארו מוגנים מתהליך האוטומציה, מפני שבמקצועות אלה צריך אינטליגנציה רגשית.

פסקה ה
35 דוקטור פרי מודאג מהשפעת האוטומציה על שוק העבודה, משום שהיא עלולה לפגוע בפרנסתם של עובדים רבים, והם עלולים להישאר בלי מקורות פרנסה כבר בעתיד הקרוב. אולם הוא חושב שאפשר למצוא פתרונות לבעיה. לדבריו, "הכול תלוי רק בנו, באופן שבו אנחנו ננהל את השינוי בעתיד. הקשרות מקצועיות, אפשרות החלפת מקצוע, חידושים בתוכניות לימודים בבתי הספר ושינויים בחוקי העבודה יכולים לגרום לכל אדם להרוויח מן השינויים שתביא האוטומציה בעתיד".

(מעובד על פי אורי פסובסקי, "באנו לקחת את העבודה שלכם", כלכליסט, 13/4/2014; ועל פי ג'ון מארקוף, "הצצה לעולם העבודה של העתיד", הארץ, 4/9/2012, פורסם לראשונה בניו יורק טיימס)

ענה על השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.

השאלות

ענה על שאלות 1-6, על פי ההוראות בכל שאלה.

שים לב: העתקה מן המאמר של משפטים מיותרים תגרום להפחתת נקודות.

1. ענה על אחד מן הסעיפים א-ב. (6 נקודות)

א. על פי שורות 1-7 (פסקה א), מהו תהליך ה"אוטומציה"?

הקף את התשובה הנכונה ביותר.

— תהליך שבו התפתחות הטכנולוגיה בכל תחומי החיים היא מהירה.

— תהליך שבו האדם מבצע בכוחות עצמו את כל הפעולות בחיי היום-יום.

— תהליך שבו מכונות, מחשבים ורובוטים מחליפים את פעולות האדם בחיי היום-יום.

— תהליך שבו האדם מפסיק להשתמש ברובוטים ובמחשבים כדי לבצע את עבודתו היומית.

(שים לב: המשך השאלות בעמוד הבא.)

עברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ב, מס' 014381

ב. קרא שורות 1-7 (פסקה א), והשלם את המשפטים שלפניך.

תהליך האוטומציה בא לידי ביטוי בתחומים רבים:

בתחום התחבורה — מחשבים _____.

בתחום הרפואה — רובוטים _____.

2. ענה על אחד מן הסעיפים א-ב. (8 נקודות)

א. בשורה 8 (תחילת פסקה ב) כתוב: "לאוטומציה השפעה רבה על חיי בני האדם".

הבא משורות 8-15 (פסקה ב) דוגמה אחת מתחום העבודה והתעסוקה הממחישה את ההשפעה הרבה של האוטומציה כבר כיום.

ב. (1) מהי הטענה העיקרית המוצגת בשורות 8-15 (פסקה ב) בנוגע לעתידו של שוק העבודה?

הקף את התשובה הנכונה ביותר.

— מקצועות שייעלמו מן העולם הם מתחום הרפואה בלבד.

— מקצועות רבים ייעלמו או יוחלפו במקצועות חדשים.

— במחצית מן המקצועות רובוטים כבר מחליפים בני אדם.

— קופות אוטומטיות מחליפות חלק מן הקופאיות בסופרמרקט.

(2) לשם מה הכותב מביא את הטענה שסימנת בסעיף ב (1)?

הקף את התשובה הנכונה ביותר.

— כדי לתמוך ברעיון של תהליך האוטומציה כפי שהוא בא לידי ביטוי כיום.

— כדי להדגיש כי האוטומציה תמשיך להשפיע על בני האדם.

— כדי לפרסם את תחזיות החוקרים בנוגע לשינויים אפשריים בחיי היום-יום של בני האדם.

— כדי להזהיר את הקוראים מפני התגובה של בני האדם על האוטומציה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ב, מס' 014381

ענה על שאלה 3. (8 נקודות)

3. לדעת המדען, ד"ר קרל פריי, עובדים כמו סוכני מכירות, פועלי תעשייה ופקידים יוחלפו בעתיד במחשבים ורובוטים, ואילו שחקנים, אומנים, פסיכולוגים ואנשי חינוך יישארו מוגנים מתהליך האוטומציה. (על פי פסקה ד) השלם את המשפטים שלפניך על פי שורות 16-31 (פסקות ג-ד).

אומנים יישארו מוגנים מתהליך האוטומציה, ומחשבים ורובוטים לא יוכלו להחליף אותם משום ש _____

_____, לעומת זאת

עובדי תעשייה יוחלפו בעתיד במחשבים ורובוטים משום ש _____

_____.

(שים לב: המשך השאלון בעמוד הבא.)

עברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ב, מס' 014381

4. לפניך קטע קצר. קרא אותו, וענה על **שניים** מן הסעיפים א-ג שאחריו (לכל סעיף – 6 נקודות).

בקרב מומחים בתחום הטכנולוגיה יש חילוקי דעות בנוגע להשפעה של תהליך האוטומציה על חיינו. רובם רואים בו תהליך חיובי שמאפשר לבני אדם להתנתק מן המגבלות של המוח האנושי, לפתור בעיות שאינם מסוגלים לפתור בכוחות עצמם ולחיות חיים נוחים וקלים.

אך לא כולם שותפים לאופטימיות הזאת. מדענים בכירים, ובהם גם הפיזיקאי הנודע **סטיבן הוקינג***, מודאגים מאוד מן ההשפעות האפשריות של תהליך האוטומציה. לדעתם, שליטה של מחשבים ורובוטים על חיי בני האדם יש השפעות פסיכולוגיות שליליות: שליטה כזאת מטשטשת את הזהות העצמית ואת הייחוד האישי של כל אדם, כלומר היא שוללת מבני האדם את האנושיות.

שליטה של מחשבים ורובוטים גם מדכאת את הרגש והמצפון ואת הגאווה של בני אדם ביכולות החשיבה והעשייה שלהם. שום אדם לא היה רוצה ששופטים בבתי דין יהיו רובוטים שיטילו עליו עונש לפי כללים נוקשים. לא רצוי שרובוטים יבצעו את העבודה של גננות, מורים, עובדים סוציאליים או כל עבודה הדורשת אמפתיה והבנה.

יש לקוות כי על אף ההשתלטות הצפויה של מכונות על חיי האדם, בני האדם ידעו לשמור על הייחודיות ועל האנושיות שלהם.

(מעובד על פי יובל דרור, "בינה מלאכותית – התפתחות חיובית או איום קיומי?", **חדשנות בישראל – תמונת מצב**, 2017)

*סטיבן הוקינג (1942-2018) – פיזיקאי אנגלי ידוע שתרם רבות לחקר הפיזיקה. בצעירותו הוא חלה במחלה ששיתקה את כל גופו, אך לא את מוחו. למרות מגבלותיו הוא כתב מחקרים רבים, ובזכותם הוא התפרסם בעולם כולו.

א. מהו הנושא המשותף ל**מאמר** ול**קטע הקצר**?

הקף את התשובה הנכונה ביותר.

- ההשפעות של תהליך האוטומציה על בני האדם
- הסיבות שתהליך האוטומציה בעולם מתרחש במהירות רבה
- שלבי ההתפתחות של תהליך האוטומציה בעולם
- השתלטות של מחשבים ורובוטים על שוק העבודה

(שים לב: המשך השאלה בעמוד הבא.)

עברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ב, מס' 014381

ב. גם במאמר וגם בקטע הקצר מובאת עמדה מנומקת של חוקר ידוע בעניין ההשפעה של התפתחות האוטומציה על בני האדם.

ענה בקצרה על שתי השאלות שלפניך.

(1) מי החוקר המוזכר במאמר? _____

מי החוקר המוזכר בקטע הקצר? _____

(2) שני החוקרים מביעים דאגה מן ההשפעה השלילית האפשרית של האוטומציה על בני האדם בעתיד.

הסבר ופרט ממה מודאג כל אחד מן החוקרים.

החוקר במאמר מודאג מ_____

_____

החוקר בקטע הקצר מודאג מ_____

_____

ג. על פי פסקות הסיום גם במאמר וגם בקטע הקצר, על מי מוטלת האחריות למנוע בעתיד השפעות שליליות

אפשריות של תהליך האוטומציה?

הקף את התשובה הנכונה ביותר.

— על בני האדם — על מוסדות החינוך

— על מדענים וחוקרים — על אנשי חינוך בלבד

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

7

۱۰۰

المنطقة

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ב, מס' 014381

שים לב:

המשך השאלות בעמוד הבא.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ב, מס' 014381

פרק שני — הבעה: ספרות או חיבור (25 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על שאלה אחת לבחירתך: שאלה 7 או שאלה 8.

7. סיפור קצר (25 נקודות)

לפניך הסיפור הקצר **לב הזהב האבוד**, מאת ראובן מירן. קרא אותו, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחרי.

לב הזהב האבוד / ראובן מירן

גמלאי (מתقاعد) אחד, שהיה פעם סוכן נוסע ולא אהב לדבר על אותם ימים, נהג לשוטט מדי בוקר על חוף הים ולחפש מתכות עם גלאי מתכות אלקטרוני שקיבל במתנה מחבריו לעבודה ביום שפרש לגמלאות.

הוא היה יורד בכל בוקר אל החוף, עוצם את העיניים ופוסע על החול הרך, כעשרה עד עשרים מטרים מהגלים. שם לא חשש להיתקל באף אחד. החוף היה נטוש בשעה מוקדמת כל כך, ובעיניו העצומות הוא שמע רק את הים ולא שום דבר אחר.

גלאי המתכות המשוכלל היה רגיש רק למתכות, ומדי פעם היה האיש שומע צפצופים חזקים ואז כורע ברך וחופר בכפות ידיו בחול עד שהיה מגיע לפיסת מתכת.

כך, במשך שנים שעברו מהר מדי, אבל את זה הוא גילה רק אחרי שהן עברו, אסף לעצמו הקשיש הזה ערמה גדולה של דברים קטנים: מסמרים חלודים, פקקים של בקבוקי בירה, מטבעות אכולים וגם חלקי תכשיטים מכסף או זהב שניתקו מגופים שאבדו במשך הזמן.

בוקר אחד, כמעט בסוף הקיץ, כשערפילים כבדים טשטשו את הקו המפריד בין החול לגלים, החרישו את אוזניו צפצופים חזקים במיוחד. הוא כרע על ברכיו וחפר גומה עמוקה בחול. כשהגיע אל השכבה הלקה אחזו אצבעותיו בגוש מתכת בגודל אגרוף אדם.

הוא הסיר את גרגירי החול הדביקים וראה שבידיו לב זהב טהור. השעה כבר לא הייתה כל כך מוקדמת, ואור השמש נפל על לב הזהב ודקר את עיניו של הקשיש. הוא הביט סביב, אבל חוץ ממישהו שרץ על קו החוף הוא לא ראה איש. הוא תחב את הלב לתוך כיס מכנסיו, כיבה את גלאי המתכות והסתלק משם.

בדרך הביתה החליט הגמלאי הזה להפסיק לחפש מתכות על שפת הים. הוא חזר אל החוף, השליך את גלאי המתכות הרגיש למים והתחיל לנדוד בארץ בחיפוש אחר בעליו של לב הזהב הגדול שאבד בחולות.

(ראובן מירן, "לב הזהב האבוד", זכרונות מעונה מתה, ידיעות אחרונות וספרי חמד, 1996, עמ' 72-73)

(שים לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

עברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ב, מס' 014381

הסיפור עוסק בקשיש שלאחר שפרש לגמלאות נהג בכל יום לחפש אבדות בחוף הים. בסיום הסיפור מצא חתיכת זהב (قطعة ذهبية) גדולה בצורת לב, ובעקבות המציאה חל מהפך (שינוי קיצוני) בהשקפת עולמו של הקשיש.

א. (1) תאר את שגרת חייו של הקשיש לפני המהפך בהשקפת עולמו. (5 נקודות)

---

(2) מדוע, לדעתך, לאחר שמצא הקשיש את לב הזהב, השתנתה תפיסת העולם שלו שינוי קיצוני? הסתמך בהסברך על פרטים מן הסיפור.

(5 נקודות)

ב. הסיפור "לב הזהב האבוד" מלמד אותנו כמה לקחים לחיים טובים יותר.

לפניך שני לקחים כאלה. בחר באחד מהם, הבע את דעתך על לקח זה, והדגם את דבריך באמצעות דוגמאות מניסיוןך האישי או מניסיונם של אחרים. תוכל להיעזר בעלילת הסיפור. (15 נקודות)

לקח 1: חשוב שלאדם תהיה בחייו תכלית בעלת ערך רגשי כמו טוב לב, אהבה וחברות, ולא תכלית חומרית כמו רכוש, כסף ונוחות.

לקח 2: חשוב שהאדם יתבונן בעצמו מדי פעם, יבדוק אם טעה, יתקן את דרכיו וישפר את חייו.

---

8. חיבור (25 נקודות)

קרא את הקטע שלפניך, וענה על מטלת הכתיבה שאחריו.

האוטומציה אינה משפיעה רק על שוק העבודה, היא משפיעה גם על שגרת החיים שלנו בבית: רובוט שואב אבק כבר נמצא בבתים רבים; כדי לקנות מוצרים ומצרכים איננו צריכים לצאת מן הבית; אנחנו גם לא צריכים לקום מן הספה כדי להפעיל מכשירים חשמליים. חיים כאלה אינם דורשים מאמץ פיזי, והם נראים קלים ונוחים. כך העולם נעשה למקום טוב יותר בעבורנו. האומנם?

החיים הנוחים עלולים להפוך אותנו לאנשים עצלנים ומפונקים, והם עשויים לפגוע ביכולת שלנו ללמוד, להתאמץ, לנהל חיים עצמאיים ולישון שינה בריאה ורצופה.

(מעובד על פי רפי גמיש, "המהפכה הטכנולוגית מבשרת בדידות", **TheMarker**, 2018)

כתוב חיבור בהיקף של 12-15 שורות. בחיבור **הבע** את דעתך על הביקורת המובעת בקטע בנוגע לתהליך האוטומציה בחיניו. **נמק** את דברייך, ו**הבא** להם דוגמאות מניסיוןך האישי או מניסיונם של אחרים. תוכל להיעזר במאמר ובקטעים שקראת. הקפד על מילות קישור מתאימות, על ניסוח תקין ועל פיסוק נכון.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

לא לכחיתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

עברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ב, מס' 014381

טיוטה לחיבור

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

עברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ב, מס' 014381

פרק שלישי – לשון (25 נקודות)

חלק א – הפועל (9 נקודות)

ענה על שאלה 9.

9. לפניך חמישה משפטים א-ה, ובכל אחד מהם יש פועל מודגש. לכל אחד מן הפעלים המודגשים מכוונים שלושה סעיפים (1)–(3).

שים לב: בחר בשלושה מן המשפטים א-ה, וענה על כל הסעיפים (1)–(3) בכל אחד מן המשפטים שבחרת (לכל סעיף – נקודה אחת).

פעלים בבנינים פֻעַל, פָּעַל, הִפְעִיל כתוב בכתב מלא: פיעל, פועל, הופעל; וכן פעלים בבנין נפעל בעתיד, בציווי ובצורת שם הפועל, לדוגמה: תיכנס, היכנס, להיכנס.

א. האוטומציה הִדְרָה לחיי בני האדם.

- (1) הַשּׁוֹרֵשׁ של הפועל הִדְרָה הוא _____.
  - (2) הַבְּנִיין של הפועל הִדְרָה הוא _____.
  - (3) השלם פועל אחר מֵאוֹתוֹ הַשּׁוֹרֵשׁ בבנין הִפְעִיל, על פי המשפט שלפניך.
- בעידן האוטומציה מצלמות זעירות _____ אל גוף האדם לשם בדיקות רפואיות.

ב. בעתיד הלא־רחוק יִחְלִיפוּ מחשבים ורובוטים את בני האדם במקצועות רבים.

- (1) הַשּׁוֹרֵשׁ של הפועל יִחְלִיפוּ הוא _____.
  - (2) הַבְּנִיין של הפועל יִחְלִיפוּ הוא _____.
  - (3) השלם פועל אחר מֵאוֹתוֹ הַשּׁוֹרֵשׁ בבנין הִתְפַּעֵל, על פי המשפט שלפניך.
- בדיקת כשהגעתי לצומת, האור הירוק ברמזור _____ באור אדום.

ג. בכניסה לחנות כתוב: "מִנְשְׁכוּ את הדלת בזהירות!".

- (1) הַשּׁוֹרֵשׁ של הפועל מִנְשְׁכוּ הוא _____.
  - (2) הַבְּנִיין של הפועל מִנְשְׁכוּ הוא _____.
  - (3) השלם פועל אחר מֵאוֹתוֹ הַשּׁוֹרֵשׁ בבנין נִפְעַל, על פי המשפט שלפניך.
- להערכתך, הביקור שאערוך במרפאה _____ כשעה.

(שים לב: המשך השאלה בעמוד הבא.)

עברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ב, מס' 014381

ד. יפן נחשבת לאחת המדינות המתקדמות ביותר בתחום הרובוטיקה.

- (1) השורש של הפועל נחשבת הוא _____.
- (2) הבניין של הפועל נחשבת הוא _____.
- (3) השלם פועל אחר מאותו השורש בבניין פיעל, על פי המשפט שלפניך.

בעתיד המחשבים יוכלו _____ חישובים מתמטיים מסובכים מאוד.

ה. הגמלאי הקשיש הסתלק מן החוף במהירות בשל רוחות סוערות.

- (1) השורש של הפועל הסתלק הוא _____.
  - (2) הבניין של הפועל הסתלק הוא _____.
  - (3) השלם פועל אחר מאותו השורש בבניין פיעל, על פי המשפט שלפניך.
- אישה שהפריעה לנאום הנשיא _____ מן המקום.

חלק ב – שם העצם (6 נקודות)

ענה על שאלה 10.

10. לפניך קטע ובו שש מילים מודגשות. קרא אותו, וענה על השאלה שאחריך.

מומחים בתחום הטכנולוגיה חלוקים בדעותיהם בנוגע להשפעה של תהליך האוטומציה על בני האדם. מקצתם רואים בשינויים שחלו בעקבות התהליך היתקדמות חיובית, ומקצתם מודאגים מאוד מן ההשפעה השלילית על בריאות בני האדם. המדען סטיבן הוקינג, למשל, חושב שהחלפה של עובד ברובוט עלולה לדכא את תחושת הבטחון והאמפתיה של העובדים.

בחר בארבע מן המילים המודגשות בקטע, ומיין אותן בטבלה שלפניך (לכל מילה – נקודה אחת).

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי	שאלה מלעז

עברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ב, מס' 014381

ענה על אחת מן השאלות 11-12 (2 נקודות).

11. לפניך ארבע מילים: נִמְנָעִים, הִמְנָעוּת, מְנִיעָה, נִמְעָנִים

— כתוב את המילה היוצאת דופן מבחינת השורש שלה: _____

— כתוב את השורש המשותף לשלוש המילים האחרות: _____

12. ענה על שני הסעיפים א-ב.

א. לפניך צירוף של שם ותוארו. כתוב את הצירוף בצורת הרבים.

התמודדות קשה _____

ב. לפניך צירוף סמיכות. כתוב את הצירוף בצורת היחיד.

סוכני מכירות _____

חלק ג — שם המספר (4 נקודות)

ענה על שאלה 13.

13. ענה על אחת מן הסעיפים א-ב (4 נקודות).

א. לפניך שני משפטים, ובהם מספרים מודגשים.

כתוב במילים את המספרים המודגשים.

(1) במאה ה־21 _____ מחשבים הם חלק בלתי נפרד מחיי

היום-יום של המין האנושי.

(2) בשנה שעברה היו בישראל 585 _____ בתי ספר

יסודיים וחיטבות ביניים שלמדו בהם תכנות מחשבים.

ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגשות שתי צורות של שם המספר.

הקף את הצורה הנכונה בכל משפט.

(1) מעבדת המחשבים בבית הספר מצוידת ב־ שְׂמוֹנָה עָשָׂר / שְׂמוֹנֶה עָשָׂר מחשבים מסוגים שונים.

(2) רווחי חברת המחשבים השנה הם פי אַרְבָּעָה / אַרְבַּע מן הרווחים בשנה שעברה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ב, מס' 014381

חלק ד — מילות קישור (6 נקודות)

14. מילות קישור

ענה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף — 3 נקודות).

א. הקף את מילת הקישור המתאימה למשפט.

ככל הנראה, המהפכה שיצרה מגפת הקורונה בשוק העבודה תימשך, _____
(אם, גם אם, למרות זאת, גם)
הקורונה תחלוף מן העולם.

ב. הקף את מילת הקישור המתאימה למשפט.

חדירת האוטומציה לחיי החברה של בני האדם משפיעה עליהם לרעה, _____
(אפילו, לכן, למרות, אחרי כן)
בני האדם צריכים לשמור היטב על היחסים הבין-אישיים שלהם.

ג. במשפט שלפניך החלף את מילת הקישור המסומנת בקו במילת קישור אחרת בלי לשנות את הקשר הלוגי

במשפט. בחר את מילת הקישור מן הרשימה שאחרי המשפט, והקף אותה.

הטיול היה מעייף מאוד. אף על פי כן הוא גרם לתלמידים הנאה רבה.

(רשימת מילות הקישור: למרות זאת, יתרה מזאת, אפילו, אחרי כן)

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

טיוטה

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

עברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ב, מס' 014381

טיוטה

لا تكتب في هذه المنطقة

لا לכתוב באזור זה

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

لا تكتب في هذه المنطقة

لا לכתוב באזור זה

מדבקת משגיח

ملصقة مراقب

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"
"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالتحاح، مجلس الطلاب والشبيبة القطري"